

Nr 84

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, m. m.; given Stockholms slott den 2 mars 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar;

dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en höjning av grundfonden för Sveriges allmänna hypoteksbank från 150 till 200 miljoner kronor.

Förslag

till

**förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955
(nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om
landshypoteksföreningar**

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 4 mars 1955 om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

Till grundfond för hypoteksbanken överlämnar staten genom riksgäldskontoret ett belopp av nominellt *ettthundrafemtio* miljoner kronor i svenska statens fyra och en halv procent obligationer, vilka skola vara ouppsägbara från innehavarens sida.

Grundfundsobligationerna fortfara
— — — äro fullgjorda.

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Till grundfond för hypoteksbanken överlämnar staten genom riksgäldskontoret ett belopp av nominellt *tvåhundra* miljoner kronor i svenska statens fyra och en halv procent obligationer, vilka skola vara ouppsägbara från innehavarens sida.

Grundfundsobligationerna fortfara
— — — äro fullgjorda.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962.

¹ Senaste lydelse av 3 § se 1959: 186.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars
1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om *höjning av grundfonden för Sveriges allmänna hypoteksbank* samt anför därvid följande.

I 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar stadgas, att staten genom riksgäldskontoret till grundfond för hypoteksbanken överlämnar ett belopp av nominellt 150 miljoner kronor i svenska statens 4 1/2 procent obligationer, vilka skall vara ouppsägbara från innehavarens sida. Grundfundsobligationerna fortfar att tillhöra staten, som dock ej äger förfoga över dem för annat ändamål förrän bankens samtliga förbindelser är fullgjorda.

Enligt 4 § må grundfundsobligationer tagas i anspråk i två fall, nämligen dels då banken tillfälligt saknar tillgängliga medel och dels vid bankens likvidation. I förstnämnda fallet skall banken så snart ske kan till grundfonden återställa obligationer som svarar mot de i anspråk tagna.

För anskaffande av lånemedel till delägarna, som är rikets landshypoteksföreningar, äger hypoteksbanken enligt 6 § 1 mom. att mot obligationer upptaga lån att återbetalas inom viss tid med eller utan amortering. Dock må obligationer till ett nominellt belopp motsvarande högst en femtedel av sammanlagda beloppet av hypoteksbankens utelöpande obligationer vara ställda att återbetalas utan angivande av slutlig förfallodag. Lån skall vara från bankens sida uppsägbart efter viss tid från lånets upptagande. Lånevillkoren skall i övrigt vara sådana att de är förenliga med grunderna för låns utgivande till hypoteksföreningarnas delägare. Sammanlagda beloppet av bankens utelöpande obligationer får icke överstiga tio gånger grundfondens belopp (den s. k. grundfundsrelationen). Skulle grundfonden genom uppkomna förluster nedgå med en tiondel av sitt belopp eller mera, får banken ej upptaga nytt lån förrän grundfonden blivit återställd till sitt ursprungliga belopp.

I skrivelse den 27 januari 1962 har *styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande

till höjning av det såsom grundfond för hypoteksbanken överlämnade beloppet från 150 till 200 miljoner kronor.

Styrelsen anför.

Sammanlagda nominella beloppet av bankens utelöpande obligationer utgjorde vid 1961 års utgång Kr. 1 391 292 000:—. Utrymme finnes sålunda för banken att sälja obligationer intill ett belopp av ytterligare Kr. 108 708 000:— för att möjliggöra en däremot svarande långivning. Beloppet av bankens utelöpande obligationer ökade under 1960 med Kr. 79 082 000:— och under 1961 med Kr. 98 388 000:—. Under förutsättning att obligationsförsäljningen under 1962 blir av ungefärligen samma storleksordning som under 1960 och 1961 kan den av grundfondens nuvarande belopp bestämda gränsen för obligationsupplåningen beräknas vara uppnådd under första halvåret 1963. Med hänsyn till det inom jordbruket förefintliga stora lånebehovet är det enligt styrelsens mening angeläget att hypoteksinstitutionens långivning får ske i ökad eller åtminstone oförminskad omfattning.

Frågan om en höjning av grundfonden bör sålunda enligt bankstyrelsens mening underställas 1962 års riksdag. År 1959 höjdes grundfonden med 25 milj. kr. Det kan enligt bankstyrelsens uppfattning ifrågasättas huruvida icke grundfonden — för undvikande av författningsändringar med alltför täta mellanrum — nu borde höjas med ett större belopp, förslagsvis 50 milj. kr.

Över framställningen har, efter remiss, yttrandena avgivits av *fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret* samt *bank- och fondinspektionen*. Samtliga remissinstanser har därvid förklarat sig icke ha något att erinra mot den föreslagna höjningen av grundfondens belopp.

Bank- och fondinspektionen anför.

Sedan hypoteksbankens grundfond senast höjdes år 1959 med 25 miljoner kronor, har bankens obligationsförsäljning fortsatt att öka i sådan omfattning att den övre gränsen för obligationsupplåningen nu beräknas vara uppnådd om ca ett år. Inspektionen tillstyrker därför att hypoteksbankens grundfond förstärkes, så att banken erhåller möjlighet att fullfölja sin låneverksamhet. Höjningen av grundfonden bör därvid avvägas så att frågan om författningsändring icke alltför snart ånyo uppkommer. Från denna synpunkt har inspektionen icke något att erinra mot det föreslagna beloppet, 50 miljoner kronor.

Departementschefen

Frågan om höjning av grundfonden för hypoteksbanken har under senare år vid upprepade tillfällen varit föremål för statsmakternas prövning. Senast höjdes beloppet efter beslut vid 1959 års riksdag från 125 till 150 miljoner kronor. Sedan dess har emellertid — såsom den lämnade redogörelsen visat — hypoteksbankens upplåning och därpå baserade kreditgivning utvecklats så att marginalen för ytterligare upplåning numera framstår som otillräcklig. En förnyad höjning av bankens grundfond är därför enligt min mening motiverad.

Styrelsen för hypoteksbanken har hemställt att grundfonden måtte höjas med 50 miljoner kronor. Då beloppet bör avvägas så att behov av ändring i författningen på denna punkt inte alltför snart ånyo skall behöva uppkomma, synes fonden böra höjas med det begärda beloppet, mot vars storlek remissinstanserna inte haft något att erinra.

Såsom framhållits i samband med tidigare beslut om fondhöjningar har anordningen med statliga grundfondsobligationer i förevarande sammanhang betydelse endast för hypoteksbankens formella möjligheter till upplåning mot obligationer. I fråga om den faktiska upplåningen och den därpå grundade kreditgivningen har banken självfallet att liksom hittills följa de normer som gäller för den allmänna kreditpolitiken.

I enlighet med det anförda tillstyrker jag således att hypoteksbankens grundfond ökas med 50 miljoner kronor till 200 miljoner kronor. Därest riksdagen biträder detta förslag, torde riksdagen samtidigt böra besluta att obligationer i vederbörlig ordning skall ställas till hypoteksbankens förfogande.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar*;

dels ock besluta att staten skall, för ökning av Sveriges allmänna hypoteksbanks grundfond, genom riksgäldskontoret ställa till förfogande svenska statens fyra och en halv procent obligationer, uppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av femtio miljoner kronor med rätt för banken att i enlighet med de i förordningen om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar givna bestämmelserna taga obligationerna i anspråk.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Olof Norén